

Przygotowywany projekt ma na celu objaśnienie niebadanych dotychczas procesów związanych z kształtowaniem się i funkcjonowaniem pozycji społecznej, systemu wartości i wzorca osobowego dworzanina polskiego, od stanowej monarchii Jagiellonów po szlachecką republikę, rządzoną przez królów elekcyjnych, aż do jej upadku. Ramy chronologiczne projektu będą zamykać się zatem od początku panowania pierwszego przedstawiciela dynastii Jagiellonów na tronie polskim, czyli od roku 1386 aż do abdykacji Stanisława Augusta Poniatowskiego w 1795 roku. Ramy terytorialne ograniczymy tylko do dworów koronnych, zdając sobie sprawę z obszerności tematu, ograniczeń czasowych oraz trudności z jakimi spotkamy się przy włączeniu dworów litewskich. Ponadto specyfika dworu litewskiego odbiega znacznie od procesów, które zachodziły na dworze koronnych władców polskich i wymaga odrębnego zbadania, co być może będzie stanowiło kolejny krok naszych badań.

W świetle dotychczasowej, niewielkiej i fragmentarycznej oraz w dużej części intuicyjnej wiedzy na temat dworzan królów polskich można postawić wstępną hipotezę badawczą, że pozycja społeczna, system wartości i wzorce osobowe dworzan polskich korzeniami sięgały ogólnoeuropejskich tradycji, czyli miały mocny pierwiastek kosmopolityczny, ale jednocześnie wykazywały znaczną tożsamość i odrębność dostosowując się z biegiem czasu do oryginalnego i wyjątkowego systemu społeczno-politycznego Rzeczypospolitej. Kwestię tę dostrzegł, przerabiając włoski oryginał, już Łukasz Górnicki, pisząc "Dworzanina polskiego", który jest dla nas inspiracją, ale również punktem wyjścia do dyskusji, mogącej doprowadzić do zupełnie nowych i nieoczekiwanych wniosków.